

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytársaságban.

Reakció.

A mumus és a kéményseprő elvesztették szerepüket a családi pedagógiában. Egy új rettenetes szó teszi ludbőrössé a ghehtók kisdedeinek zsenge hátát: jön a reakció! Várszagu legendák szállnak a levegőben: Apponyi zsidógyermekeket eszik s a koalíció titkos éjjeli műhelyeken középorkt készít.

És ennek a szónak csodálatos hatása van. Csendesen vegetáló pógárok megbokrosodnak s kanyargós mondatokban fészeng ki belőlük a szabad meggyőződés. Békés emberek egymásnak bódulnak s Herczeg Ferenc zsidógyerekei összemarokkal dobják az izzó szentet a sajtóban a lelkekbe. Hadd égen az ország!

Mit jelent az, hogy jön a reakció?

A történelem folyamán létjogot szerzett felekezeteiket fenyegeti-e a veszély? Az Istent hívó meggyőződés formáját akarja megszabni a hatalom? Szóval, a vallás szabadságot jön lesakterolni a reakció? Ismerék katolikus, görögkeleti, görögkatolikus, református, lutheranus, unitárius, ortodox és ortodóksz polgárokat. Ep oly nyugodtan végzik lelki ügyeiket, mint eddig keresztelnek és temetnek, harangoznak és énekeinek, templomokat építenek és circumcidálnak. Vagyonukat gondozzák és belügyeiket igazgatják, ahogyan tetszik nekik. Itt tehát nincs reakció.

Talán a politikai sajtó számára tesznek szeges zabolát? Előveszek úgy találmokra két-három lapot, pld. a Napot, a Polgárt, a Hírt, Herczeg Ferenc lennebb említett jellegű gyermekei a legképtelenebb hazugságokat köpik rá a közélet vezetőire s valóságos, szellemi dsiu-dsiu mesterek, úgy értenek hozzá, hogy hol ficamítsák ki a magyar nép józan esztét. Na hát itt igazán nincs reakció.

Vagy talán morális tekintetben tulságosan, prude az új irány s a klasszikus szobrokat fenyegetni a prémes bunda? Kezem ügyébe esik a Fidibusz, a Magyar Figaró s a rógyásig jubilált Kis József Hétfje s Dob-utca rejtelmének legbűdösebb gőze tölti be orrom. Ilyen reakció mellett a legnépesebb utca kirakatában lehet elkövetni a legnagyobb disznóságokat, mert az legfeljebb jövedelmet, de törvényes megtorlást semmi esetre nem eredményez.

A munkás osztályra, a népre, tehát kedik-e a reakció? Aki az újabb idők közéletét figyeli, el kell ismernie, hogy lassan is, de feltétlenül szaporodnak a munkás kéz jogai s a főérdek mindinkább a munkáskérdések felé fordul. Különbösen is a Veitner Jakab, Izrael Jakab, Buchinger Manó, stb. Jakab stb. Manó által felheccelt munkások akkor alázzák meg a munkaadókat, mikor tetszik. Ez még mind nem reakció.

Kár is zsákban macskát árulni. Itt egy olyan kérdéssel van szó, melyet a szabadelvűség dandyjei nem tartanak szalonképesnek nyilvános tárgyalni. Ezek az urak azt hiszik, hogy a jó Jézus keztücs kézzel váltotta meg a világot. Pedig bizony az isteni kezekben is elkelt az ostor. A zsidó kérdéssel van itt szó.

Tessék végig nézni egy megbízható statisztikát s ezek az igazán objektív számok felénk ordítják, hogy tíz év alatt övék lett az ország, a hatalom és a dicsőség. Övék lett pedig olyan eszközökkel, melyekhez a morális törvényeken kiépült keresztény magyar társadalom nem nyulhatott s így ezek ellen az új fegyverek ellen, melyeket felesleges itt felsorolni, teljesen védtelen volt. Most pedig, hogy az ország teste fáj, hogy a zsidó uzsora, zsidó sajtó, zsidó lánykereskedés, zsidó hazard-kereskedelem és rabló gazdaság körmeitől szagragott sebek fel-felkiáltanak, tipikus orru hódítóink megjijednek a saját győzelmüktől. „Nú, gondolják, a magyarságban még létezik annyi szentelenség, hogy nem engedje magát egészen megfojtani.”

És élelmes agyukban megszületett a mentő gondolat: gyűlöltté kell tenni mindazokat az elveket, intézkedéseket, melyekkel az ország hitét, erkölcsi élete tisztaságát, sajtója becsületét, politikája tisztaságát, kereskedelme hitelét megvédi. És ezt egy szó megteszi, ez a szó a reakció, hisz ebben a szóban 100 esztendő minden népének gyűlöletét koncentrálták. Reakciónak kell tehát bélyegezni a magyar faj minden önvédelmi kísérletét, szóval mérégnek kell hazudni minden kanál orvosságot, amit a nép vezetői be akarnak adni, a zsidó szocializmus, zsidó zsurnaliszták által elbódított szerencsétlen népnek. S ez a héber antidotum csodálatosan hat. Derék, becsületes munkások, használható polgárok szívében szítja fel a gyűlölet romboló tüzeit épen akkor, mikor annyi építeni valónk van. Természetes, hogy a harc a leghevesebb a kereszténység körül s a keresztény eszme képviselőire csattog legszilajabban a foguk. Hisz a keresztény vallás mint egy higiéniaja a házát és morális életet megőrző lelki erőnek: tehát hajrá!

És amíg mi áldatlan megoszlásban nézzük egymás vesztét, sércimeket bolházzunk, gyanakodunk és szabadelvűsködünk: az öntudatos zsidó faj szétrágra az élet minden terén a magyar faj védőzimat. Hogy mennzire tudatosan üzik rombolással hódító munkájukat, csak egy adatot fogunk elmondani. Egy 16 éves fiatal barátomat egy szenvedélyes ortodóksz zsidó tanár tanítja, aki szerint minden más vallás fanatizmus, elfogultság s csak az ortodóksz fanatizmus nevezhető felvilágo-

sultságnak. A görög történelmet pld: így adja elő: „A delphii jósdában ugyanazt tették a papok, amit a mostani papok tesznek: csalják a népet, csak hogy másképen.” És ez adatról-adatra így megyen. Nem az egyes korokat mutatja be a maguk szín pompájában, hogy ezzel kiszélesítse a gyermek megértését, emberiségét, hanem minden történelmi ténnyel fanatikus gyűlöletet igyekszik a gyermek lelkébe rögzíteni történelmi múltunk s lelki életünk iránt. Hát nem öngyilkos politika ilyenek kezére bízni a jövő nemzedék lelkekének kialakítását? K.

A francia egyházpolitika gyümölcsei.

Ezt a cikket nem mi, hanem a B. H. írta. Azt bizonyára senki sem fogja ebben az ügyben elfogultságról vádolni.

Mint hogy a magyarországi református papok országos egyesülete mozgalmat indított a szekularizáció és a katolikus egyház vagyonában a többi-felekezetenek is arányos részesedése miatt, talán nem lesz érdektelen, ha röviden megemlékezzünk azokról a változó sajtóságság körülményekről, melyek között Franciaországban a legutóbbi ilyen természeti vagyonkobzás végbement és a vagyonkobzás váratlan, meglepő eredményéről. Annál is inkább, mert ez egyszeresmind bepillantást enged a francia pártpolitika kulcsaitkaiba.

A francia egyházi vagyon legnagyobb részét tudvalegőleg már az első, nagy forradalom elkövetta. Késő és hiábavaló volna most firtatni, hogy hová lett az a sok pénz, amely akkor begyűlt. Annyi bizonyos, hogy a mai kor gyermekei nem sok hasznát látják az egykori vagyonfosztásnak. Azután jött Napoleon, megszínálta konkrdatumot, fizette a papokat közadóból és eltírte, hogy az egyházi testületek ingó- és ingatlan-tulajdont szeressenek. Az ekként keletkezett vagyonra tett rá a kezét Waldeck Rousseau kormánya. Az országból kiiltott szerzetes rendek ugyanis nem vihették magukkal ingatlan birtokaikat, sőt egy jó részét az ingóságoknak sem, mert a hatóságok idejekorán mindent lefoglaltak és egyházi körökben még sokáig emlékezetes marad a Szent Bruno alapította chartreusi kolostor híres pincének zár alá vétele, hol a tömérdek hordókban fölállmoztott drága likörkészítményeket állítólag a barátok még az utolsó pillanatban élvezhetetlenné tették.

Hogy mennyi volt az így lefoglalt és elkobzott összes vagyon értéke, igen bajos volna megmondani. Hiheőleg tulbecsülte az antiklerikálisok főkolomposa, Bresson, mikor az eladásból kerek ezer millió frank bevételt helyzetett kilátásba. Mert csak ezzel lehetett a nép szélesebb és közönyösebb rétegeit megnyerni a papság elleni küzdelemre és a szerzetes rendek elleni mozgósítani. Azt ígérték ugyanis, hogy a kormány a bevételből fogja a szegényügyet rendezni, mindenekelőtt pedig nyélbe üti a pénz...ány miatt már régóta vajudó agkori biztosítást. Guyot, Dessaigne igazság-

Mai lapunk 4 oldal.

Ügyminiszter kezdeményezésére alakult is egy bizottság, mely hivatva lett volna véleményt mondani, hogy a papi úrlételek eladásából befolyt pénzt miként használják föl? A mi pedig ennek a bizottságnak a működését illeti, arról csak annyit tudott ki, hogy az államkincstárból fölvehet hat millió frank előleget. *A bíróság eladásából befolyt összegek hovatartozásáról ellenben soha sem mondott véleményt, de fölösleges is lett volna, mert az államnak az eladási ügy szölván egy fillérnyi haszna sem maradt.*

Ha pedig valaki ezek után azt kérdezi, hogy hát ez hogyan lehetséges, annak a kívánt magyarázatot megadhatja bármelyik ügyvéd, föltéve, hogy valaha része volt egy csodágyonnan a földszámolásában. Vagy pedig szíves fölvilágosítással szolgálhat az olyan közbene irigylésre méltó hitelező is, a ki ilyen tömegből várta jogs, vagy ha nem is éppen jogos igényeinek a kielégítését. Franciaországban például, mikor a papi javak jobbra kerültek, egy 600.000 frankra becsült ingatlán 18.000 frankért kelt el; egy pompás kolostor Limoges-ban 5320 frankért. Míúthogy pedig ez utóbbinak az eladási költsége 5307 frankot kélt ki; az államkincstárnak maradt 13 frank. És megjegyzendő, hogy a kolostor nem volt adóssággal terhelve. Hanem akik az eladást végezték, igen jó jövedelemre tettek szert. Kapós is volt az efféle megbízás és mindenki igyekezett legalább darabka konchoz jutni, föltéve, hogy csak némi összekötötése is volt a befolyásos körökkel. Így kétszáz iskolának az eladása nem kevesebb, mint 14.000 embert foglalkoztatott.

Érthető föltűnést kellett, mikor Rochefort, a párisi újságírók neszora a Cri de Paris hasábjain lerántotta a leplet arról a panamáról. Annál is inkább, mert az agkori biztosítás költségeit most már közadókól kell fedezni s az új kiadás új tehertéknt nehezedik a polgárok vállaira, a kormány pedig, hogy a költségvetésben e miatt mutatkozó hiányt pótolhassa, kénytelen a népszerűtlen jövedelmi adóhoz folyamodni. Ehhez járul még, hogy az országból kiutasított szerzetes rendek egy csoportja iskolát, kórházat és más egyéb kulturális, vagy jótékony intézményt a saját erejükből tartottak fenn, ezentúl pedig ez is a kormány kötelessége lesz és az államkincstár terhel.

UJDONSÁGOK.

— **Meghívó.** A székesfehérvári Belvárosi Kath. Kőr 1908-ik évi január hó 26-án (vasárnap) a magyar kath. sajtóegyesület javára az Aranypárt Teremben estélyt rendez. — Kezdeté d. u. 6 órákor. — Helyárak: Főpáholy: 8 korona; mellékpáholy: 6 korona; zsölye: 2 korona; ülőhely: 1 korona; állóhely: 50 fillér. — Jegyek előre válthatók a Katholikus Kőr helyiségében.

— **Az estély műsora:**

1. Schumann R. Trümelei. Gordonkán, zongorakísérettel előadja: *Domanický Teréz* gordonkaművésznő.
  2. A **katholikus Sajtóegyesület** előadja, tartja: *Gerely József* szerkesztő.
  3. **Kanteletar** (Finn bölcsődal) *Selin Palmgren*-től. Előadja a Kath. Kőr: *István Dr. Kneifel Ferenc* vezetése mellett.
  4. **Popper David: Polonaise de Concert.** Gordonkán, zongorakísérettel előadja: *Domanický Teréz*.
  5. a) **Angyalok kara.** Tercett *Mendelssohn*: „Eliás” c. oratoriumából.
  - b) **Madarak bucsuja.** *Holländertől.* Női négyeskar. Előadja a Katholikus Kőr női kara, dr. *Kneifel Ferenc* vezetése mellett.
- **A társadalomtudományi kurzus legközelebbi előadása,** mint már említettük is, holnap este fél 7 órákor lesz.

— **Jólelkű tőr.** A nemeslelkűségnek s alkotókészségnek nagyszerű tanútulái adta Eszterházy Miklós-Móric gróf, ki, mint minden évben, ez idén is a csákvári és környékbeli szegényeknek tüzi fát osztott ki a telre. Azonfelül minden szegény 4 korona ajándékban részesült. A szegény elhagyottak bizonyára halás szívök imaiba foglalják a nemeslelkű gróf nevét.

— **Közgyűlés.** A **palotatársi kath. kör** f. hó 20-án tartotta rendes közgyűlését. *Szabolics Jenő* apátkanonok elnökölte alatt. Pál-Etelka hatóság szavazata után elnök megnyitotta beszédében visszapillant az elmúlt évre és azt látja, hogy a kitűzött célnak teljesen megfelelt. Célja a lelket helyesen művelni. Cél szerűen műveljük lelkünket akkor, ha az kölcsönösökkel és jó szívekkel társalkodunk, erkölcsösmeisítő lapokat és könyveket olvasunk. Ne tetemizek az földi dolgokba azért, hogy Istent, ami végcélunkat elfelejtjük. Kövessük Jézust, mert így nem boldogabbak leszünk azoknál, kik Istent elfeledik. Isten áldását kívánja mindnyájunkra, a közgyűlést megnyitja. Ezután *Csendes Géza* számolt be a kör múlt évi történetéről terjedelmes titkári jelentésében. Kéri a tagokat, hogy kibontott zászlót minél magasabban, minél dicsőségesebben lobogtassuk, hogy lássa az egész világ hogy méltók vagyunk egy nagy eszme, a katolicizmus eszméjének szolgálatára. A Kőr belügyeinek elintézésére 5 választmányi ülést tartott. A Kőr bevétele 982 K. 55 fill. kiadása 393 K. 90 fill. volt. A Könyvtárból olvastak 1375 művet 1438 kötetben. Megemlékezett *Langer János*, a Kőr elhunyt világi elnökéről és szép szavakban méltatta érdemeit s kiemeli, hogy halála előtt 50 koronát ajándékozott Kőrnek. A minden ízében gondosan kidolgozott jelentés után *Német János* vár. biz. tag. úr 40 koronát adott a kör céljaira. Az igazán nemes egész valójában megnyilatkozott kath. embert tünteti fel, melyért elnök mond köszönetet. Majd *Szabolics Jenő* elnök tett áldozatkészségéről tanúságot akkor, amikor a szokásos 100 koronát adományozta a körnek. Az úr angyala elismérlésére a körnek a közgyűlés véget ért.

— **Szíves figyelem!** Tövédek elkerülése céljából felhívjuk a m. t. közönség figyelmét, hogy a vasárnapi estélyi sajtó-estély lesz, a táncsal egybekötött teastélyt pedig február 1-én tartjuk. **A Belv. Kall. Kőr vezetősége.**

— **Tanítóválasztás:** Annak a hosszú harcnak, a mely részben a városunkbeli tanító kar kebelében, részben közvetve érdekelték, részben pedig a nagy nyilvánosság előtt folyt, ma végre vége szakadt. Előbb azonban egy régóta várt fordulat volt. Almássy Ferenc tanító kérésére a 15 tanító tegnap délután tanácskozmányt hitt össze, a melyen Almássy Ferenc a következő szöveget szövegezte: közölt nyilatkozatot tette:

„Mélyen Tisztelt Tanácskozmány! Előrebocsátom, hogy bocsánatkérés végett jelentem itt meg. Kérem tehát, hogy szíveskedjenek türelemmel meghallgatni.

„Kijelentem itt a tanácskozmány előtt, hogy azokat a kifejezéseket, amelyek a jan. 11-iki tanácskozmány jegyzőkönyvének első pontjában foglaltak, az igazgató úrnak valóban mondtam. Igazgató ur az én szavaimhoz nem tett semmit. Elismérem, hogy hibáztam, mikor a január 11-iki tanácskozmányon meg nem jelentem s ezeket már ki nem jelentettem. A tanácskozmányról való elmaradásomért s azért, hogy az igazgató urat hallgatásommal s félreértésből eredő tagadásommal kellemetlen helyzetbe hoztam: tőle őszintén bocsánatot kérek.

Elismerem, hogy a vezetőtanítói állásért pályázó kártársaimat sulyosan megsértettem akkor, amikor az igazgató ur, mint hivatalos személy előtt őket (mielőtt a tény valóságáról meggyőződtem volna) azzal vádoltam, hogy meg nem engedhető eszközökkel körtészkedtek ellenem.

A dolgot mélyen sajnálom és kérem őket, hogy tekintsék azt meg nem történtnek.

Bocsánatot kérek végre az egész tanítótestületől, hogy részrehajlással vádoltam, békéjét részint szóbeli, részint hírlapi nyilatkozataimmal megzavartam.

Bocsánatkérésem őszinte és minden utógondolatától ment, kérem, felejtsek el felhevülé-

semben s igaztosságomban elkövetett hibámat. Bocsánatnyilvánítást kérek, hogy jövőben hívesen kollegáim leszök és hasonló kellemetlen helyzetek alkalmán nem szolgálatok.

Ezek után az öreg utcai iskola tanítóitól külön is ünnepélyesen bocsánatot kért azokért a sértésekért, a melyekkel őket illette.

Ez a nyilatkozat egy csapásra elintézte mind azokat az ellentéteket, a melyek a tanító kar kebelében hónapok óta dúltak. Bizonyítéka annak, hogy a hibák egész sorozatát minden tagadása és hírlapi nyilatkozatai mellett is Almássy követte el, ő volt az a ki az ellentétek kiélesedését a végletekig folytatta s ő volt az a ki jóakaróinak jótanácsát a kibékülésre vonatkozólag az utolsó percig halasztotta. Mindenesetre árryékot vet eljására az a körülmény, hogy a választás előtti utolsó esztén határozta el magát erre a híosies cselekményre. De még ez a körülmény sem akadályoz meg bennünket abban, hogy érte Almássyynak elismerésünket fejezzük ki. Ha akkor tette volna, a mikor mi ajánlottuk neki, sok kellemetlenségtől mentette volna meg magát is, másokat is. De mégis jobban cselekedett, mintha sohase tette volna. Tévedni emberi dolog, a tévedést beismereni s azért másokat megkövetni, tiszteltető dolog. S ha Almássy mindezt meg is tartja s ha azontul az iskolát is jól fűteti, semmi baj nem lesz vele és szívesen elfelejtünk neki mindent.

A választás ma d. u. fél 5 órakor Diebolla György v. biz. tag elnökölte alatt folyt le.

Megjelentek: dr. Lauschmann Gyula, dr. Holly Géza, Zalai Mihály, Réé István, K. Horváth István, Tamás Vilmos, Gáncs Jenő, Rajcs Demeter, dr. Steinerz Jakab, Solyom Lajos, Pausch Rafael, Rauscher Béla, dr. Kövessy István, dr. Farkas Dezső, Hübner Károly, Miklós Géza, Tóth Artúr, Kovács István, dr. Szabady József, dr. Kuthy József, Bilkei Ferenc, Szirbék József, Weisenfeld János, dr. Henrich Armin.

Az öreg utcai vezetőtanító állásra pályáztak: Almássy Ferenc, Angeli Nándor, Lambert Vilmos, Lanzerits Antal, Medgyesy József, Velinszky Ferenc.

Hübner Károly, Tóth Artúr és Farkas Dezső titkos szavazást kértek, amit az elnök el is rendelt. Beadott 26 szavazat, Almássy Ferenc 16 szavazatot kapott. Részavaztak: K. Horváth István, Gáncs Jenő, Heinrich Armin, Miklós Géza, Rajcs Demeter, Steinerz Jakab dr., Tamás Vilmos, Weisenfeld János, Diebolla György, Farkas Dezső, Hübner Károly, Kovács István, dr. Kövessy István, Réé István, Tóth Artúr, Czapary László dr.

Medgyesy József szavazat: Pausch Rafael, Bilkei Ferenc, Rauscher Béla.

Lambert Vilmosra szavaztak: Szirbék József, Kuthy József dr., Lauschmann Gyula dr., Angeli Nándorra: Holly Géza dr. és Szabady József dr.

Lanzerits Antalra Zalai Mihály.

Ezután a négy osztálytanító választása került sorra. Megválasztattak: Kolb Emilia; Pusztai Sándor, Velinszky László, Vinkóczy Károly.

— **Esküdtétel:** Krécsy Károly a váli kerület most kinevezett esperese má tette le a hivatalos esküt „Prohászka Ottokár dr. meggyespüspök kezeibe.

— **Pösch ur:** A néhai báró ur ügyei ugy látszik nem egyhamar kerülnek le a színről. Az ötmillió perből, amelyet a város ellen akart indítani, nem lesz semmi. Hogyan is lenne, mikor se telepengedélye, se szerződése nincs. Hanem egyéb per bőven akad. Vichert Alajos a néhai báró házigazdája följelentést tett Pösch ellen 850 kor. házber megfizetése erejéig. Pösch ur azzal védekezik, hogy ő 2000 koronás váltót adott Vichertnek s így nem a háziurnak, hanem Pöschnek volna mit követelnie? A kérdés csak az, hogy látott-e Vichert a 2000 koronából csak egy fillért is. Falvay Ferenc divatárus 540 kor. Holly Géza dr. pedig 300 kor ügyvédi költségért perli a szükerszenyű urat.

— **Kérelem.** Minthogy a könyvtár rendezés alatt áll, fölkerjük a t. tagtársakat, hogy a náluk levő könyveket mielőbb adják át a kör szolgálatának. **A Belv. Kall. Kőr könyvtárosa.**

— **Gazdasági tudósít.** *Degenhardt* Miklós móri lakos a móri járásra nézve gazdasági tudósítói tisztséggel bízott meg.

Sorsjáték a szegények javára. A pénzügyminiszter a Székesfehérvári Jótékony Nőegylet kérelmére megengedte, hogy a Nőegylet 2500 db. 40 filléres sorsjegyet bocsásson ki, s a bejött tiszta jövedelmet a szegények javára fordítsa. Csak azt köthette ki a miniszter, hogy a nyeresémi tárgy valami hazai ipartermék legyen. A húzás március 1-én lesz. Mi szerencsétlen hívjuk fel a jó szívek figyelmét ennek a legszebb cél szolgálatában álló ügynek pártolására.

A rendőri segélyalap javára színelőadás lesz a városi színházban a jövő hónap elején. Zavaros rendőrcsapatok közbenjárására Szalkai direktor a legnagyobb szíveséggel engedte át a színházat a jelzett célra. Hogy az előadás tárgya is rendőri legyen, Scherlock Holmesnek érdekes detektív-színművét, a „Király tigris”-t fogják színre hozni. A némes cél szolgálatában álló előadás mindenestre megérdemli a legmelegebb pártfogást.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet közgyűlése vasárnap d. e. 10 órakor lesz a Tavírdautca 6. a. nagyteremben. A tagok ekkorra tagsági könyvüket hozzák be.

Fekete kéz. Melcer Jákab helybeli szabómester fenyegető levelet kapott Budapestről. A levélben Budapestre hívják Melcert, vagy pedig 1000 koronát követelnek tőle. Ha ezt a meghagyást nem teljesítendő, azzal fenyegetik, hogy elteszik a láb alól. A rendőrség azt hitte, hogy bünszövédség keze működik a dologban, azonban a nyomozás eddig nem derített fel biztos adatokat. Melcer most új levelet kapott, melyben fenyegetések megismétlődnek. A levelek alatt ez a sejtelmes név áll: Fekete kéz. A rendőrség nyomozása folyik.

Fiának gyilkosa. Egy apa és fia közt lefolyt szánalmas harcnak szomorú végéről akarunk beszámolni. Az apa, Bátor István, tabajdi mezőőr, a fia Lajos, teljesen elzüllyött, rossz útra tért fiu, a kinek életén épen nem látszott meg a szülői gondos nevelés. Különböző életűk rendje, törekvés abban merült ki, hogy mint mezőőrök együttesen őrizgettek a mások javait s ami kis pénzt így összegyűjtöttek, a maguk élvezetére fordították: elláták. A fiu ebben túltett apján is, aki végre is megszokta a dolgot. Ezen az ütköző ponton történt a szomorú végű összezdorulás. Az apa nem akart már pénzt adni fiának az itakra, miért ő fojtogatni kezdte, apját. Az apa fegyverhez nyúlt s fiára lőtt, ki mozdulatlanul terült el a földön. A fiu a halálán vívódik, apját pedig a vizsgálóbíró elé állították.

Fajánkok. A Zichyujfalsi urodalom fajkészlete állandóan ki volt téve a fatolvajok támadásainak. A fatolvajok végre kézrekerültek Bokros István, Korponai József és Varga János személyében. Most egymást okozzák a derék atyafiak, miért nem fejtették ki ügyesebb ügybuzgalmat a tolvajlás kivételében.

A szerencse áldozata. A polgárdi nagy vendéglőben vehemens kártyajátékot űztek. Gróf Imre, Spitzer Lajos, Kozári Páros József és Babóth József. A szerencse kedvence Babóth Jóska lett, ki kerék 10 korona többlettel kejt fel az asztaltól. A többi játékosnak persze lógott az orra a veszteség hatása alatt, sőt egyértelműleg elhatározták, hogy a nyertest kiporolják. A szándék akkor oltott testet, mikor Babóth Jóska az éji homályban hazafelé tartott. Ugy el püfölték szegényt, hogy egyidőre elment a kedve a kártyázástól. Még a pénzt is elszedték tőle. Persze a kettős sérelemnek természetes következménye lett a feljelentés.

Szobahűz. Klein Jakab nagyperkátai kereskedő szobájában az égő lámpa felrobbant s a láng egyszerűen elöntötte a szoba bútorzatát. Szerencse, hogy a szobában üdülő három aprógyereket a cseledélny még idejében kimentette a lángok körül. A tüzet eloltották, a kár megierül, az ijedségen kívül egyéb baj nem esett.

Elűnt kapu. Pajor Horváth György lövöldelői házának kapuja a múlt éjjel ismeretlen tolvajkezek birtokába került. Ugy elvitték a kaput, hogy nyoma sem maradt. Persze nagy volt a meglepetés reggel, mikor azt látták, hogy a kapu hiján az utca és az udvar teljesen összehely. A gazda azt hiszi, hogy a kapu ellopása csak azért történt, hogy a tolvajoknak ne álljon útjában egyéb tolvajcsinok elkövetésében! Teljes

szándékukat azonban tudni nem lehet, mert még ezideig nem kerültek elő.

Ismeretlen betörő. Bodás János kormáros és szatócs budai-uti házának nyugalmát tegnap este betörők zavarták meg. A míg Bodás János egész házi népével együtt a kormarhelyiségben intézte az ügyeket, azalatt az udvaron nyíló zárolt ajtón át beosont valaki a szobába; ezen át a szatócsboltba, ahol egyenesen a pult fiokjánál tapogatózott. Hogy a terv a késédelmen meg ne hiúsuljon, felkapta az egész fiókot s nyomtalanul kicipelte magával ismeretlen utakra. Meglepetése és öröme persze akkor ért tetőpontra amikor a fiók tartalmával megismerkedett. 180 korona készpénz és 3 db. 74 korona értékű gyűrű volt benne. Az ismeretlen betörő kézrekerítése nem mulik a rendőrség ügybuzgalmán.

Verekedő lakodalmak. Kun Ferenc kis-lángi gazda házában lakodalmat űztek. Eközben egyik borgözös legény, Gyökér Lajos, valami galibát rögtönzött. Lett erre hadd el hadd. Lábodi Mihály, Kovács Ferenc, Arki József, Kövessy Ignác rárohantak s úgy elpüfölték, hogy a következményeket egy hónapig nyögte. A legényeket pedig 14—14 napi elzárásra ítélte a törvény.

Házartós családok. Ifj. Unnyi János szárhegyi lakos egy játékalicáskával úgy orron ütötte apját, hogy az súlyos sebesülést szenvedett. A kegyetlen fiut törvény elé idézték. A valódi tényállás azonban csak itt derült ki: Az apa, id. Unnyi János oly alak, ki 12 évig űtte a fegyházat. Nem kisebb bűnnek következménye a fegyház, mint apagyilkosságnak. Ahogy a fegyházból kikerült az öreg házartós, lump családi életet élt. Szegény feleségét, fiát ütötte-verte megállás nélkül. A fent jelzett alkalommal is berugya jött haza az öreg s egyenesen neki esett feleségének, majd fiának, fia felkapva a talicskát, a maga védelmében apja órához ütötte. Ezen a sérelmes eljárásan annyira földühödött az öreg Unnyi János, hogy kiszaladt az udvarra s felgyújtotta a saját szalmakazlalt. Mikor pedig fia oltani akarta, nagy késsel állt helyt, hogy minden kísérletet visszatartson.

SZÍNHÁZ

Kedd, január 21.

Megváltás. Nem mindennapi érdekessége a darabnak, hogy nem hivatásos színműrő, hanem dilettáns, egy miniszteri tisztviselő, Szalay Mihály dr. írta. Még kevésbé mindennapi azonban az, hogy főhőse pap, a kinek jellemét a szerző nemcsak szimpatikus, sőt idealizáltra igyekezett csiszolni. Láttunk a színpadon idealizált betyárt, szociálista munkást, mennél több szerelme, nem egyszer kalvinista papot, még többször zsidót, még a szabadságharc hőseit között is, — de idealizált katolikus papot, azt, ő azt még nem láttunk, különösen az újabb színműrodalom terén épen nem. Intrikusok, hazaárulók, pénzéhes csallók, rosszlelkű méregkeverők fölösen kerültek belőlük. Thalia deszkáira, de jólelkű becsületes katolikus papot, azt nem metek még színpadra vinni. Meg is jegyezte rá egyik zsidó polgártársunk, hogy a szerző jobb tette volna, ha elmegy krumpit kapálni, — mindez azonban nem aggaszt bennünket abban, hogy a darabot érdeme és tartalma szerint méltassuk.

Keresztes Mihály apátplébános (Kovács Lajos): együtt él az edesanyjával, öz. Keresztes Mihálynéval (Tomborné), a ki a háztartását vezeti. A szegények, tanácsot kérők egyik a másikat váltja fel a tájánál. Hidvéghy grófné (Csenedes) épen szívügyei kényelméért el akar válni az urától és tanácsot kér a plebanostól, midőn egy szegény asszony Erdős Mária (Holéczi) kér be bocsátást. A nyomorúság a jó emberek küszöbéig űzte már őt, férje Amerikába vándorolt, ő gyermekeivel és anyjával az éhhalállal küzd. Egy baja van: nagyon szép s ezért mindenki üldözi, a férfinek mindenütt környezi. Keresztes is szépen találja, anyjával dus alamszínát ad neki, aztán megkéri Hidvéghy grófnét, hogy adjon neki alkalmazást. Erdős Mária ezt nem fogadja el, mert — úgy látszik — Hidvéghy grófot is azok között látta, a kik benne a nyomorral küzdő s ezért vásár tárgyát képező nőt keresik.

A második felvonásban jobb módban van már. De nagy áldozat árán. Eladta magát. Nem szerelmeért, hanem kenyérért. Keresztes az anyjával és Hidvéghy grófnéval felkeresi, hogy segítsen rajta s a szerencsétlen asszony elmondja megrázó élet-történetét, a mely a szörnyű sorsra juttatta. A harmadik felvonásban nagy összeg pénzt kap férjétől Amerikából. Nemsokára megérkezik férje is. A szerencsétlen asszonyt úgy megrázza a tudat, hogy a nyomorúság áruvá tette a becsületét, hogy mérget iszik és az ura ölében meghal. Haldoklása közben kibékül még Istennel, törvényes felesége lesz férjének.

A darab ha nem is számol a színpadi hatás kiaknázható helyzeteivel, egészen jó. Tele van érzékeny és megrázó jelenetekkel. Egy furcsa mondat, hogy az egyház, vagy a pápa gyilkosság, vagy hazaárulás esetén feloldozhatja a káthapapot a gyónás titkának betartása alól — ezt az egyet kivéve, a többi csuszítás még elcsuszlik. Ezt azonban — kérjük a direktort — hagyassák ki a darabból, mert ez hülyeség. A katolikus papot a gyónási titkartság alól az Istenen kívül semmiféle hatalom fel nem oldhatja.

A járék általában jó volt. Kovács, a társulat egyik legértékesebb szalonszínésze, ezt az alakítást is, min: annyi mást, teljes elismeréssel jelenítette. Holéczi is szívesen dicsőjűk. Nemcsak szép volt, mint a milyennek a darab szerint is kellett lennie, hanem nagyon jól is játszott. Az erős drámai jelenetek nagyon megrázták a közönséget, a mely nem is fukarkodott az elismeréssel. Dérynek nagyon rövid szerep jutott, de abban ismét megtaláljuk őt magát a tudásával és alakításával. Tomborné a szokott módon, most szimpatikus szerepkörben mutatta magát. Déryné és Szatmáriné két veszekedő asszony személyében, a darab vidám hangulatu epizódjában habzönyitották, hogy a nyelvük mindenestre helyén van.

A publikum — a kik ott voltak — kevés kivétellel élveztek s nagyon sok és őszinte dicséretet hallottunk tőlük. Az orszálmrész (ezt az orszálmrész ne méltóztassék a maga komolyságában venni) távollétével tündöklött. Ugy látszik megjeltek a címűl és félték, hogy hátha megváltásból nekik is jut valami. Pedig egészen nyugodtak lehettek volna, a Messias egyáltalán nem volt a színpadon, csak egy-két bölcs örökmondása s a megváltás sem állott másból, mint hogy valaki a házasság előtt mérget ivott. Ettől még nem ludbörösödött volna a melyen tisztelt és a megváltástól irtózó publikumnak a háta. Annyi bizonyos, hogy több okozat tanultak volna belőle, mint a Varázskeringőből. De hát mindez a gusztois dolog.

49/908.

Pályázati hirdetés.

Tabajd községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást élnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. tc. illetve az 1900. évi XX. tc. ben előírt képesítési követelményeket, ugyszintén eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket hivatalomhoz 1908. évi-február hó 6-ik napjának d. u. 5 órájáig, annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A segédjegyző javadalmazása:

1. Készpénzfizetés:
  - a) a község pénztárából 720 k. — f.
  - b) állami kiegészítés 259 k. 92 f.
2. egy burorozott szobából álló lakás,
3. 2 méter tűzifa,
4. kiküldetésekkor az irodán kívül teljesített munkálatokért 2 kor. napidij.

A választást 1908. évi-február hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor fogom Tabajd község-házánál megtartani.

Vál, 1908. január 20-án

Tarafás,

Iszolgabíró.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

Mérleg számla 1907. december hó 31.

Teher.

Vagyon.

	K.	f.	K.	f.		K.	f.	K.	f.
Pénztári készlet			71476	85	Részvénytőke			400000	
Elhelyezett tőkék					Tartalék			25000	
a) M. kir. póstatokárképzőintézet	6295	74			Külön tartalék			10000	
b) Osztrák Magyar Bank giro számla	22315	69	28611	43	Betétek folyószámlára és könyvejskére			199328	56
Váltók			180353	59	Visszleszámitott váltók			936469	03
Jelzálog kölcsönök			783617		Engedményezett jelzálog kölcsönök			35000	
Lombard kölcsönök			149008	45	Fel nem vett osztalék			120	
Fedezett folyószámla követelések			566979	21	Átmeneti tételek egyenlege			20266	10
Értékpapírok és pénznemek			78930	94	Nyeresség			74079	06
Függő segélyegyleti és értékpapír kamatok			3704	28					
Berendezés	9453	40							
leltári értéke	1053	40	8400						
leírásért									
			3494262	75				3494262	75

Tartozik.

Nyeresség és veszteség 1907. december hó 31.

Követel.

	K.	f.	K.	f.		K.	f.	K.	f.
Tiszti fizetések			17573	32	Kamatbevétel			205474	56
Irodai lakbér, nyomtatvány és ált. költség			8874	78	Bank és biztosítási jutalék			32000	56
Betétkamat			50356	97	Át hozat 1906 évről			2174	15
Tőkekamatadó			5036	70					
Adó			13967	02					
Visszleszámitolási kamat			68708	02					
Leírás a berendezés értékéből			1053	40					
Nyeresség			74079	06					
			239049	27				239649	27

Székesfehérvár, 1907. december hó 31-én.

Elek,
vezérigazgató.

Hajduska Gyula,
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Rádai Lajos, Poór Jakab, Dr. Saára Gyula, Deutsch Aladár, Dr. Hegedüs Loránt, Illés Károly,
elnök, alelnök, alelnök.
Káldor Dávid, Kronberger Lipót, ifj. Lövinger Mór, Pick József, Rechnitzer Soma, Dr. Steiner Jákó, Weisz Miksa, Wertheim Pál.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Pék János elnök, Fischer Manó, Gyulai Alfréd, Dr. Horváth Lipót, Paál.

MEGHÍVÓ.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Székesfehérvár

1908. február hó 2-án délelőtt 11 órakor saját helyiségében (Nádor-utca) megtartandó

II-ik évi rendes közgyűlésére. *)

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása, továbbá az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránt.

*) A közgyűlésen csak azon részvényesek vehetnek részt, akik a közgyűlés megtartása előtt nevékre szóló részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál Székesfehérváron, vagy a Magyar Általános Takarékpénztárnál Budapest, V. József-tér 14. sz. legálább 8 nappal a közgyűlés napja előtt erről szóló megfelelő elismervény ellen letétmentézik. (Alapsz. 13. §-a.)

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérváron.